

ע"פ 44978/08/13 - מדינת ישראל נגד נ ש, בית חולים תל השומר, מרכזים לבריאות הנפש - אברבנאל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
ע"פ 44978-08-13 מדינת ישראל נ' ש ואח' 09 ינואר 2014

בפני כב' הנשיאה דבורה ברלינר - אב"ד

כב' השופט ג'ורג' קרא, ס"נ

כב' השופטת מרים סוקולוב

המערערת: מדינת ישראל

נגד

1. נ ש

המשיבים:

2. בית חולים תל השומר

3. מרכזים לבריאות הנפש - אברבנאל

נוכחים:

עו"ד ציון בר-ציון מפרקליטות מחוז ת"א (פלילי)

המשיב וב"כ עו"ד גיא עין צבי

[פרוטוקול הושמט]

פסק דין

נגד המשיב הוגש כתב-אישום המייחס לו עבירות של איומים, התנהגות העלולה להפר שלום הציבור; העלבת עובד ציבור; והיזק רכוש במזיד. בבית-משפט קמא נטען, כי המערער סובל מבעיות נפשיות והוא הופנה לקבלת חוות-דעת פסיכיאטרית. הדיון התחיל והסתיים בתאריך 17.7.13. בפני בית-משפט קמא הונחה חוות-דעת ראשונית של המרכז הרפואי לבריאות הנפש על-שם אברבנאל שניתנה על-ידי ד"ר דורון מאזה. בחוות-דעת זו נאמר, כי המערער סובל "ממחלה סכיזואפקטיבית במצב פסיכוטי מאני, שיפוט או בוחן המציאות לקויים. הוצאה עבורו הוראה אישפוז. זקוק להמשך טיפול במסגרת אישפוז". הפסיכיאטר המשיך ואמר: "מבקש לשקול ביטול המשך ההליך הפלילי נגדו".

התביעה עתרה בבית-משפט קמא שלא להסתפק בחוות הדעת הראשונית שצוטטה לעיל, והיא עתרה "לחוות-דעת מקיפה על סמך כל חומר החקירה".

בית-משפט קמא (כב' השופט ד' בארי) לא נעתר לבקשת התביעה ולא איפשר קבלתה של חוות-דעת מקיפה. אליבא דבית-משפט קמא: **"מחוות הדעת הנפשיות עולה בבירור, כי המשיב במצב פסיכוטי אקוטי ואינו מסוגל לעמוד לדין. נוכח זאת אני מפסיק את ההליכים המשפטיים בעניינו"**. עוד קבע בית המשפט, כי: **"מאחר והוצא צו הוראת אישפוז דחופה בעניינו והוא מאושפז אין טעם להוציא צו אישפוז"**. לפיכך, הורה בית המשפט על העברתו של המשיב לבית החולים וההליך, כאמור הופסק.

על החלטה זו מערערת המדינה בפנינו. שני נדבכים עיקריים בערעור המדינה: הנדבך האחד עניינו - החלטתו של בית-משפט קמא שלא לאפשר חוות-דעת מקיפה ולהסתפק בחוות הדעת הראשונית: **"שנכתבה על-סמך בדיקה ראשונית ואין בה התייחסות כדבעי לשאלות הנדרשות"**. המדינה מפנה בענין זה כי ההחלטה בשאלת יכולתו של פלוני לעמוד לדין היא החלטה משפטית ולא רפואית, ומפנה לפסיקה האומרת כי בית המשפט יחליט בנושא זה **"רק לאחר שהשולחן במלואו יערך בפניו ותוך שיביא במנין שיקוליו את כל השיקולים של הענין"**.

הנדבך השני בערעור המדינה עניינו בכך, שבית המשפט לא הורה אפילו על אישפוז. המדינה מפנה לפסיקה מימים ימימה, העושה את האבחנה בין אישפוז פלילי לאישפוז אזרחי. אין צורך לומר כי במסלול הפלילי בעל הסמכות הוא בית המשפט, ועוד במסלול האזרחי מחזיק הפסיכיאטר האזרחי. הסיווג איננו סמנטי בלבד, אלא יש לו השלכות מעשיות. בדיעבד, בטיעון בפנינו התברר כי אכן להשלכות האפשריות היו תוצאות והשלכות ממשיות, ולא רק תיאורטיות.

הסניגור טוען, כי אין טעם להחזיר היום את הגלגל אחורנית וכל החלטה שתיתן לא תשנה את המצב מעיקרו. לטענת הסניגור, הגם שחוות הדעת הוגדרה כחוות-דעת ראשונית, היא מכילה את כל הרכיבים הרלבנטיים. אין צורך בחוות-דעת המשתרעת על-פני עמודים רבים, כדי לספק את דרישות החוק וכדי לתת תמונה מלאה לבית המשפט. הצו במקרה הנוכחי, לטענת הסניגור, הוא מכוח סעיף 15א לחוק לטיפול בחולי נפש, וכך יש לראות זאת. בפועל, מאז שניתנה החלטתו של בית-משפט קמא ועד היום, כבר אושפז המשיב פעם נוספת ושחרר מהאישפוז, כך שאין טעם היום להחזיר את הדיון לבית-משפט קמא. התוצאה תהיה זהה.

בתשובתה פרסה המדינה היפותיזה נוספת, באשר למה שיכול להתרחש אם אכן תהיה בפני בית המשפט תמונה מלאה. לשיטתנו, אין מקום להיפותיזות שמעלה כל אחד מהצדדים בית-משפט קמא צריך היה לתת תשובה מלאה לסוגייה שהיתה בפניו, באופן שהיה מונע את הצורך בהיפותיזות בשלב הדיון בערעור. יתכן שטוב היתה עושה המדינה, אם במקום לבקש מבית-משפט קמא חוות-דעת מלאה, היתה עומדת על זכותה לחקור את הפסיכיאטר שנתן את חוות הדעת הראשונית ומשיגה בדרך זו את אותה תוצאה. עדיין, נראה לנו כי נפלה שגגה מעם בית-משפט קמא, כאשר הסתפק בחוות הדעת הראשונית ללא כל הבהרות לצידה, והורה, כאמור, להשיב את המשיב לבית החולים מבלי לתת צו אישפוז בשל קיומה של הוראת אישפוז "אזרחית".

מקובלת עלינו טענת המדינה, כי יש משמעות רבה לבחירה במסלולים, האם מדובר במסלול אזרחי או פלילי, שהרי המסלול האזרחי משאיר את מלוא שיקול הדעת לפסיכיאטר המחוזי ומוציא, למעשה, את בית המשפט מן התמונה. ההתפתחויות בתיק שבפנינו, מצביעות על-כך שיתכן והוראה אחרת ושונה של בית-משפט קמא, היתה מביאה לכך שהמשיב לא יוכל לעזוב את האישפוז על-פי רצונו, בלי לחזור, כפי שקרה בפועל. מחוות-דעת מאוחרת יותר, שמצוייה בפנינו, אנו למדים שזו אכן היתה ההתפתחות. המשיב עזב את האישפוז ובית החולים שיחרר אותו מנהלית, מבלי שהוא חזר אליו בקביעה שהוא מצוי ברימיסה חלקית.

דעתנו היא, כי יש מקום להשלים את ההליך, לקבל חוות-דעת מלאה, לאפשר חקירה, אם כך ירצו הצדדים, ולאחר מכן להגיע למסקנה באשר למצבו של המערער, הן בזמן ביצוע העבירה והן בזמן עמידתו לדין.

התוצאה היא, כי אנו מבטלים את החלטתו של בית-משפט קמא ומחזירים את הדין לבית-משפט זה כדי שימשיך מהנקודה שבה נפסק.

ניתן והודע היום ח' שבט תשע"ד, 09/01/2014 במעמד הצדדים.

מרים סוקולוב, שופטת

ג'ורג קרא, ס"נ

דבורה ברלינר, נשיאה
אב"ד

ניתן והודע היום י"א שבט תשע"ד, 12/01/2014 במעמד הנוכחים.

מרים סוקולוב, שופטת

ג'ורג' קרא, סגן נשיאה

דבורה ברלינר, נשיאה

הוקלדעלידיברכההרשקוביץ